

ETHNOS TIEDOTE

3/2001

Sisältö:

Sisältö:	<u>2</u>
Puheenjohtajan palsta:	<u>3</u>
Miten määritellä eettiset ohjeet tutkimukselle? Folkloristin kokemuksia kansainvälisestä työryhmästä	<u>4</u>
Etnologian kesäkoulu Jyväskylässä	<u>9</u>
Ilmoitusasioita:	<u>11</u>
Seminaareja:	<u>13</u>
Ethnos ry:n matka Poriin 5.-6.10.2001	<u>16</u>

c/o Tieteiden talo
Kirkkokatu 6
00170 Helsinki

Ethnos –tiedote 3/2001 syyskuu

Kansikuva: Mönster på nedre delen av klockskåp i Mittiby, Larsmo. (1929).
Etnologi vid Åbo Akademi Kr 8.

Suomen kansatieteilöiden yhdistys Ethnos ry:n Ethnos-tiedote ilmestyy seuraavan kerran joulukuussa 2001. Numeroon tarkoitettu aineisto tulee toimittaa 5.12.2001 mennessä Niklas Huldénille osoitteeseen: Etnologian laitos / Åbo Akademi, Piispankatu 13, 20500 Turku tai e-mail:
niklas.hulden@abo.fi

Ethnos ry: hallitus 2001

Puheenjohtaja Pirjo Korhokangas, puh. (014) 2601 237
pkorkia@campus.jyu.fi

Varapuheenjohtaja Pia Olsson, puh. (09) 191 23309
pia.olsson@helsinki.fi

Kansainvälisten asioiden sihteeri: Eeva Uusitalo, puh (014) 2601 236
EEKAUU@campus.jyu.fi

Museoyhdyshenkilö: Leena Sammalahdi, puh. (02) 621 1078

Seminaarisihteeri: Helena Ruotsala, puh. (02) 333 5257,
helena.ruotsala@utu.fi

Puheenjohtajan palsta:

Maalla ja kaupungissa

Käydessäni oppikoulua naapurikauppalassa oli 1960–1970-lukujen ns. maaseudun suuri muutto käynnissä. Maalta hakeuduttiin kaupunkiin ja Ruotsiin leveämmän leivän toivossa. Maaseutu ja maalaisidentiteetti eivät tuolloin olleet kovinkaan arvossaan. Samoilla vuosikymmenillä alkoi etnologisen tutkimuksen selkeämpi kiinnostus kaupunkiympäristöjä ja kaupunkikulttuuria kohtaan. Jo jonkin aikaa on kuitenkin ollut nähtävissä viestejä siitä, että etnologienkin tulisi uudella tavalla tarttua nykymaaseudun elämän ja ongelmien tutkimiseen. Muutokset 1960–1970-lukujen ajoista ovat selvästi havaittavissa niin maaseudun miljöössä, siellä asuvien ihmisten elämäntavoissa kuin myös yleisessä suhtautumisessa maalla asumiseen ja maalaisuuteen. Vaasan yliopiston vielä kokonaisuudessaan julkaisemattoman tutkimuksen mukaan 1940-luvulla syntyneet ovat hyvin halukkaita muuttamaan kaupungista maalle eläkevuosiin. Noin 16 prosenttia 50–60-vuotiaista suomalaisista suunnittelee vaihtavansa kaupunkiasuntonsa talviasuttavaan kesämökkiin tai maalla olevaan omakotitaloon. Tutkimuksen mukaan arvioidaan jopa 50 000 kaupunkilaisen aikovan lähivuosina muuttaa takaisin maalle. Uudeksi asuinkunnaksi suunniteltu ei välttämättä ole se sama, josta aiemmin on kaupunkiin muutettu. Pääasiallisena kriteerinä näyttää olevan miellyttävä elinympäristö, jossa palvelut ja liikenneyhteydet pelaavat hyvin. Ilmeisesti suoranaisesti maalle takaisin halajavien ohella on myös paljon sellaisia, jotka haluavat asua osan vuotta kaupungissa, osan maalla.

Mikä meitä "kaksoisidentiteetin" (maalaisen ja kaupunkilaisen) omaavia sitten maalla tai kaupungissa pidättelee ja miellyttää? Tai miksi monenpolven kaupunkilainen haluaa olla kaupunkilainen, tai miksi joku sellainen haluaakin muuttaa maalle? Miten maaseudun jatkuvuus ilmenee? Millaisen kuvan maaseudusta tai kaupungeista museonäyttelymme antavat? Onko mielikuviamme maaseutu se sama idylli, jota ehkä lapsuutemme ajoilta muistelemme? Muun muassa näitä asioita voitaisiin pohtia Kansatieteen päivillä Turussa maaliskuussa 2002; päivistä on erillinen tiedote tässä lehdessä.

Nykyisin asiassa jos toisessa korostetaan elämyksellisyyttä. Elämyksiä ihan tietoisesti myös järjestetään niin kaupungeissa kuin maalla-

kin, ja rahan edestä myydään. Menneen elokuun pehmeän pimeänä iltayönä kesämökillä pysähdyin katselemaan taivaalle: mikä tähtien ilotulitus ja pitsinen taivas. Siinäpä elämystä kerrakseen – ja ihan ilmaiseksi.

Pirjo Korkiakangas

Miten määritellä eettiset ohjeet tutkimukselle? Folkloristin kokemuksia kansainvälisestä työryhmästä

Kulttuurintutkimus ja Etiikka -seminaari 16.3.2001
Tieteiden talo, Helsinki

Armi Pekkala

Kulttuuritraditiot modernistuvassa maailmassa –tutkijakoulun jäsen

Vuosi 1998 oli vilkasta eettisyyteen heräämisen aikaa folkloristien keskuudessa. Silloin suurin kansainvälinen folkloristinen seura International Society for Folk Narrative Research perusti erityisen komitean keskustelemaan eettisistä kysymyksistä. Samana vuonna sain kutsun osallistua kansainväliseen folkloristiseen työryhmään, jonka tehtävänä olisi pohtia alakohtaisten eettisten koodien tarvetta. Työryhmä kokoontui kolmena peräkkäisenä vuonna (1998-2000) ja kulki nimellä Folklore Fellows Code of Ethics. Suurin osa työryhmän jäsenistä oli pohjoismaista, mutta jäseniksi pyydettiin myös ei-pohjoismaisia tutkijoita, aluksi Saksasta ja Usasta myöhemmin myös Intiasta ja Israelista. Ryhmän ohjaajina toimivat Tove Fjell Norjasta, Lauri Honko Suomesta ja Barbro Klein Ruotsista. Avustavina asiantuntijoina toimivat Bente Alver ja Ørjar Øien Norjasta. Muut osanottajat olivat tutkijakoulutettavia (tämän kirjoittaja mukaan lukien) tai muun rahoituksen varassa väitöskirjaa tekeviä tutkijoita.

Turussa vuonna 1999 järjestetyssä 5:nnessä kansainvälisessä Folklore Fellowsien kesäkoulussa tutkimusetiikalle oli varattu oma työryhmänsä. Tähän ryhmään osallistui myös suurin osa FF Code of Ethics –työryhmän jäsenistä. Kaksi viikkoa pelkästään tutkimusetiikkaan keskittyen loi hedelmällisen foorumin vilkkaalle keskustelulle. Keskus-

telua käytiin mm. siitä, miten folkloristiikka tieteenalana profiloituu erilleen muista kulttuuritieteistä ja mitä annettavaa folkloristisella tutkimuksella olisi eettiseltä näkökannalta. Kesäkoulun etiikka-työryhmän raportti julkaistiin FF Networkin numerossa 20: 2-10 (November 2000). Viimeisen kerran FF Code of Ethics -työryhmä kokoontui Turussa marraskuussa 2000. Eettiset ongelmat tuntuvat koskettelevan varsin tunnepitoisia aiheita, sillä ne aiheuttivat vilkkaan ja kiihkeän keskustelun joka kokoontumiskerralla. Yksimielisyyteen siitä tarvitaanko folkloristeille omat eettiset koodinsa ei päästy, mutta keskustelua jatketaan yhä. Sen sijaan sovittiin työryhmän julkaisusta, joka ilmestyy tänä vuonna. Teoksen on määrä esitellä jokaisen työryhmän jäsenen oma puheenvuoro joko yleisemmällä eettisellä tasolla tai tuomalla keskusteluun eettinen dilemma, jonka on tutkimuksensa aikana kohdannut.

Mitä kokoontumisista jäi käteen?

Kesäkoulussa käsiteltiin folkloristisen tutkimuksen eettisiä ongelmia konkreettisten esimerkkien kautta, joita jokainen työryhmän jäsen vuorollaan keskustelun aiheeksi esitti. Mietimme myös sitä, mitkä ovat eettisesti tärkeitä teemoja ja kävimme läpi 10 erilaista folkloristeille kiinnostavaa eettistä koodia, ohjetta tai suositusta. Ohjeet vaihtelivat hyvin yleisestä Unescon Ihmisoikeus julistuksesta monitieteiseen norjalaisten sosiologien ja humanistien laatimaan eettisten periaatteiden listaukseen. Tieteenalakohtaisista ohjeista kolme oli folkloristisia (kaksi Unescon ja yksi Amerikkalainen) ja viisi amerikkalaisten antropologien laatimia. Työryhmän jäsenistä Judy Rangnes teki pikukutarkan vertailun kesäkoulussa käsiteltyjen teemojen ja eettisten ohjeiden välille. Vertailun tuloksena paljastui kuinka pienet sananvaihdot, sanavalinnat, painotukset tai sanomatta jättämiset muokkasivat jokaisen koodin hyvin omaperäiseksi, vaikka päällekkäisyyttäkin oli havaittavissa. Koodit olivat kuitenkin enemmän toisiaan täydentäviä kuin kumuloituvia, esimerkiksi tietyt teemat katosivat noustakseen jälleen pintaan myöhemmissä versioissa. Myös painotukset eettisistä oikeuksista ja velvollisuuksista vaihtelivat sekä samojen koodien eri versioissa että etenkin tieteenalakohtaisesti (ks. esim. <http://www.ameranthassn.org/ethics.htm>). Ohjeet saattoivat olla keskenään myös täydellisessä ristiriidassa. Välillä painotettiin vahvasti tutkijan oikeutta ja vapautta tutkia ja julkaista melkein mitä haluaa,

toisinaan taas katse on kohdistettu tutkittaviin, jolloin heidän oikeutensa ovat olleet enemmän esillä. Vähitellen periaatteisiin on kirjattu oikeuksia myös eläimille ja luonnolle tai tutkittavien kulttuurille.

Työryhmän keskusteluissa koodien erilaisuuksille etsittiin vastauksia mm. koodien tekijöiden viitekehyksestä, ideologisista, poliittisista ja taloudellisista vaatimuksista sekä tekoajankohdasta. Kulttuuriset ja historialliset tekijät ovat vahvasti muokkaamassa koodia omanlaisekseen. Suosituksia, ohjeita tai normeja kannattaakin lukea kronologisesti, jolloin ajankohtaiset poliittiset tai sosiaaliset sitoumukset ja kehityslinjat tulevat esille. Selväksi tuli myös, etteivät koodit antaneet eväitä konkreettisten eettisten ongelmien ratkaisuun. Yleishyödyllisiksi tarkoitettut ohjeet jäävät liian abstraktille tasolle, jolloin ne ruokkivat korkeintaan turhaa hurskastelua. Niiden etuna on kuitenkin se seikka, että ne herkistivät näkemään tutkimuksen tekoon liittyviä kohtia, joissa eettisiä dilemmoja saattaa useimmiten syntyä. Tällaisia ovat esimerkiksi rahoittajan rooli tutkimuksessa, suostumuksen saanti tutkittavilta, materiaalin käyttö, arkistointi tai omistusoikeus.

Tarvitaanko folkloristeille sitten omat eettiset koodit? Koodien laadinnassa on monia hankalia kohtia. Ensinnäkin on mietittävä mitä näkökohtia on otettava huomioon (yleiset ihmisoikeudet, tutkijoiden oikeudet ja velvollisuudet, tutkimuksen yhteiskunnalliset, sosiaaliset, historialliset, poliittiset ja taloudelliset velvollisuudet, tutkittavien oikeudet, kulttuuriperinnön oikeutus, materiaalin omistusoikeudet, aineiston immateriaalioikeudet, jne.). Toisaalta tiettyjen teemojen valintaa tai valitsematta jättämistä voi eettisesti argumentoida yhtä pätevästi. Esimerkiksi anonymiteettisuojaan velvoite voi folkloristeille olla mahdoton toteuttaa, kun sukukertomus ei yhteisön mielestä ole oikeutettu tai ymmärrettävissä ilman oikeita nimiä tai muita täsmällisiä tunnistamiskriteerejä. Myös tietyt jutut tai kertomukset ovat usein yhteisön kannalta vain jonkun jäsenen ”omistuksessa”, jolloin tämä on nimettävä. Lisäksi on mietittävä mihin koodin painotus asetetaan, joku näkökulma kun on valittava. Näkökulman valinta aiheuttaa puolestaan sen, että koodista tulee väistämättä yksipuolinen. Kun toiselle kumartaa, toiselle on pyllistettävä. Koodit, ohjeet tai suositukset eivät myöskään saa olla teesejä, jotka ripustetaan seinälle ja sen jälkeen unohdetaan, vaan ne kaipaavat jatkuvaa tarkistusta ja uudistusta. Tämä puolestaan edellyttää koodia ylläpitävän tahon perustamista. Samalla on

muistettava, että eettiset periaatteet ovat aina sopimuksenvaraisia ja keskustelut profiloituvat läsnäolijoiden mukaan. Ja vielä on pidettävä mielessä, että koodit ovat vahvasti aikaan sidottuja.

Vuonna 1989 laaditut Unescon suositukset perinteisten kulttuurien ja folkloren säilyttämiseksi kantavat huolta monista folkloristeja painavista kysymyksistä. Tällaisia ovat esimerkiksi suullisen ja henkisen perinnön suojelemiseksi ja vaalimiseksi tarkoitettut ohjenuorat opetuksessa, tutkimuksessa, julkaisuissa ja ennen kaikkea arkistoinnissa (ks. <http://www.unesco.org/webworld/com/compendium/5414.html>). Kuitenkin esimerkiksi tekniset uutuudet ja niiden käyttö myös tutkimuksessa tuovat mukanaan uusia arvoja ja arvostuksia ja täten muuttavat myös eettisiä periaatteita. Muun muassa Internet ja sen käyttöön liittyvät eettiset ongelmat odottavat vielä ratkaisujaan. Ohjeista puuttuivat myös ääninauhojen, valokuvien tai videotallenteiden käyttöön liittyvät eettiset opastukset. Tutkittavalta saatavan vapaaehtoisen suostumuksen vaatimus loistaa myös poissaolollaan. Koodeista ja ohjeista puuttuvien kohtien täydentämisen sijasta olisi ehkä mielekkäämpää pohtia mitä eettisyydellä kulloinkin tarkoitetaan.

Mitä etiikalla tarkoitetaan?

Työryhmämme näkemys on, että etiikka on erotettava laista ja laillisuudesta. Eettisyys perustuu oikeudenmukaisuuteen ja laki laillisuuteen. Oma ja myös työryhmäni jakama näkemys eettisyyteen on pitää sitä olemassa olevana ja muuttavana tekijänä koko tutkimusprosessin ajan. Miellän eettisyyden enemmän teoiksi ja toiminnoiksi, joista tutkija on vastuussa kuin stabiiliksi malliksi, jota tutkija kurinalaisesti noudattaa. Kysymys on siten siitä, minkälaisia valintoja suorittaa ja minkälaiset arvot ja arvostukset näihin valintoihin liittyy. Eettiset ongelmat myös vaihtelevat jatkuvasti ja joissakin prosessin kohdissa joutuu eettisyyttä miettimään enemmän kuin toisissa. Esimerkiksi tietyn metodin valinta ohjaa sille ominaisten eettisten kysymysten ja ratkaisujen pariin. Toisenlaisen tutkimusmenetelmän valinnassa joutuu pohtimaan eettisiä kysymyksiä hyvin eri kantilta. Yleispätevän ohjeen antaminen on siis hankalaa ellei mahdotonta. Jonkinmoisena eettisenä ohjenuorana voisi kuitenkin pitää kysymystä miten toimia oikeudenmukaisesti kussakin tutkimusprosessin vaiheessa? Oikeudenmukaisuuden peruseriaate on, että jokainen saa ansionsa mukaan eli jokai-

selle se mikä hänelle kuuluu. Itse olen asettanut tutkittavani kaiken etusijalle, heidän lakinsa on myös minun lakini. Näin etenkin kenttätyötilanteissa, uudet ongelmat odottavat sitten tutkimukseni kirjoitus- ja julkaisuvaiheessa.

Kansainvälistä ja kansallista eettistä keskustelua vertaillen huomaa, että samalla nimikkeellä puhutaan jokseenkin eri asioista. Suomessa eettinen keskustelu liitetään läheisesti lakiin ja laillisuuteen. Etsitään vastauksia siihen minkälaisia oikeuksia tutkijalla on, miten luodaan laillisesti pitävät tutkimussopimukset, kenellä on materiaalin omistusoikeus, jne. Samalla mietitään keinoja siihen, miten tutkimuksista ehkäistään vilpin ja väärinkäytösten mahdollisuudet. Vuonna 1991 perustettu tutkimuseettinen neuvottelukunta on laatinut menettelyohjeet, joiden noudattamiseen ovat useimmat suomalaiset yliopistot ja tutkimuslaitokset sitoutuneet vuoden 1998 alussa (ks. <http://www.minedu.fi/asiant/neuvotte.html>). Kansainvälisessä keskustelussa painotukset vaihtelevat edellä käsiteltyjen teemojen lisäksi tutkimuksen tekemisen yleisestä oikeutuksesta tutkimuksen tekijöiden sekä tutkittavien moraalisiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Onko meillä oikeus tutkia kyseistä kulttuuria tai kulttuuri-ilmiötä? Minkälaisin keinoin tutkimus tulisi suorittaa? Miten tutkimus voidaan oikeudenmukaisesti julkaista? Kenelle tutkimuksesta saatava taloudellinen hyöty olisi suunnattava? Miten eettisiä periaatteita on noudatettava, kun asianomaiset päätyvät ratkaisuihinsa päinvastaiselle kannalle? Kenen etiikka on silloin vahvempi? Kuka omistaa tutkimusaineistot? Jne. Tuloksena on useimmiten enemmän kysymyksiä kuin valmiita vastauksia. Keskustelun on siis jatkuttava.

Etnologian kesäkoulu Jyväskylässä

Jyväskylän yliopiston etnologian laitoksella järjestettiin 20.-31.8. Etnologian IV Kesäkoulu “Landscape of Wilderness in Northern European Mentalities” kuuden eurooppalaisen yliopiston yhteistyöprojektina. Kesäkouluun osallistui yhteensä 24 opiskelijaa ja kuusi opettajaa Lundin, Wienin, Adam Mickiewiczin, Varsovan, Humboldtin ja Pécsin yliopistoista sekä kahdeksan opiskelijaa ja viisi opettajaa Jyväskylän yliopiston etnologian laitokselta.

Kesäkoulu aloitettiin maanantai-iltana etnologian laitoksella järjestetyn tervetuliais- ja tutustumistilaisuuden merkeissä. Tiistaina käynnistyi varsinainen ohjelma, jossa kaikille osallistujille tarkoitetut luennot avasivat näkökulmia pääteemaan; luontoon, ihmiseen ja pohjoiseen mielenmaisemaan. Illansuussa kokoonnuttiin vielä käynnistämään työpajoja, joissa lähestyttiin pääteema eri näkökulmista lähinnä keskustelujen ja niihin liittyvien kenttätöiden avulla. Pääteema oli jaettu alateemoihin seuraavasti:

1. The relationship between man and forest + urban nature
2. Wood in Northern European material culture
3. The boundaries between culture and nature (man - animal)
4. The spiritual dimensions of landscape

Keskiviikkoamuna työpajat olivat jo täydessä työn touhussa miettimässä omien ryhmiensä teemoja ja niihin liittyvien kenttätöiden toteuttamista. Työpajat jatkoivat työskentelyään läpi koko kesäkoulun yhteisten retkien ja tutustumiskäyntien rinnalla. Retkikohteet oli valittu siten, että ne tarjoaisivat monipuolisia luontoon ja metsään liittyviä kokemuksia ja elämyksiä tieteellisen keskustelun tueksi ja havainnollistamiseksi. Jääskelän tilalla Päijänteen rannalla vaelsimme luontopolkua pitkin korkea mäen harjalle ihailemaan Päijänteen maisemia. Kävelyretken jälkeen saunottiin ja uitiin kauniista elokuun auringosta ja luonnon rauhasta nauttien. Perjantaina tutustuttiin Metsä-Serlan tehtailla Jyväskylässä suomalaiseseen puunjalostusteollisuuteen ja erityisesti tehtaan ympäristöohjelmaan. Saarijärvellä retkeilimme Julmilla Lammilla, tutustuimme Saarijärven museon metsäaiheiseen näytte-

lyyn, vierailimme Kivikauden kylässä ja paluumatkalla pistäydymme vielä Petäjaveden puukirkossa.

Kesäkoulun toinen viikko aloitettiin taas yhteisellä luentopäivällä. Tiistaina Jyväskylän kaupunginjohtaja Pekka Kettunen luennoi Alvar Aallon suunnittelemassa Säynätsalon kunnantalossa kaupunkisuunnittelun ja metsän välisestä suhteesta. Muuratsalossa vierailimme lisäksi Alvar Aallon koetalossa, jossa kaupunginjohtaja vielä kertoi Aallon arkkitehtuurin ja luonnon yhteenkietoutumisesta. Keskiviikkona työpajat alkoivat omien teemojensa puitteissa koota yhteen keskusteluja, kenttätöiden materiaalia ja retkien aikana syntyneitä ajatuksia ja kokemuksia torstain presentaatioita varten. Läksiäisjuhlaa vietettiin laitoksella keskiviikkona Kuhmoisten siian ja ruisleivän voimalla ennen seuraavan päivän loppurutistusta. Presentaatioissa työpajat esittelivät toisille ryhmille käsittelemiään asioita hieman totutuista esitystavoista poiketen, mm. näyttelemällä, mutta kuitenkin niin, että keskeiset ajatukset ja huomiot olivat kaikkien nähtävissä ja ymmärrettävissä.

Etnologian kesäkoulu tarjosi opiskelijoille ja opettajille sisällöllisesti monipuolisen ”retken” luontoon ja pohjoismaisiin mentaliteetteihin. Opetuksen ja opiskelun ohella kesäkoulun merkitys eurooppalaisten etnologien ja etnologian opiskelijoiden vuorovaikutuksen lisääjänä on ensiarvoisen tärkeä. Opiskelijat saivat mahdollisuuden tutustua oman alansa opiskelijoihin eri puolilta Eurooppaa ja myös opettajille tarjoutui erinomainen tilaisuus käydä mielenkiintoisia keskusteluja liittyen omaan tieteenalaamme ja eri korkeakoulujen toimintaan.

Etnologian laitokset ovat varsin pieniä kaikkialla Euroopassa, joten kansainvälinen yhteistyö ja henkilökohtaisten suhteiden luominen eri maiden etnologueihin ovat ensiarvoisen tärkeitä tieteenalamme tulevaisuuden ja elinvoimaisuuden ylläpitämisessä ja kehittämisessä.

Tiina-Riitta Lappi

Ilmoitusasioita:

Nimityksiä:

Entinen Ethnoksen puheenjohtaja FT *Sanna-Kaisa Spoof* on nimitetty Lahden Yliopistokeskuksen pääsihteeriksi 1.8.2001 alkaen.

FT *Teppo Korhonen* on nimitetty suomalais-ugrilaisen kansatieteen lehtoriksi Helsingin Yliopistossa 1.8.2001 alkaen.

FT *Outi Tuomi-Nikula* on nimitetty kulttuurien tutkimuksen lehtoriksi Porin korkeakouluyksikköön.

FT Eija-Maija Kotilainen on nimitetty Kulttuurien museon yli-intendentiksi 1.9.2001 alkaen.

Väitöksiä:

Helsingin yliopistossa väitteli 17.8.2001 *Tea Seppälä* teoksella "Das Erbe des Winzers. Weinbau und weinbautechnische Neuerungen am Oberrhein von 1833 bis 1913." Vastaväittäjä toimi prof. Konrad Köstlin (Wien) ja kustoksena prof. Juhani U.E.Lehtonen.

Uutta kirjallisuutta

Kansatieteen saralla on ilmestynyt kesän ja alkusyksyn aikana m.m. seuraavat teokset:

Snellman, Hanna: *Khants' Time*. 2001. Helsinki: Kikimora Publications : Series B:23. 162 p. (tilaukset: kikimora-publications@helsinki.fi, puh. 09 1912 4175, fax. 09 1912 3822)

Kaunisto, Katri (toim.): *Metsähistorian arkistolähteitä Suomessa*. 2001. Metsähistorian seura. (tilaukset Metsähistorian Seura. c/o Lusto, 58450 Punkaharju, metsahistorian.seura@lusto.fi)

Åström, Anna-Maria, Lönnqvist, Bo & Lindqvist, Yrsa: *Gränsfolkets barn : finlandssvensk marginalitet och självhävdelse i kulturanalytiskt perspektiv*. 2001. Helsingfors: SLS

Så minns jag mitt Åbo. Hemmiljöer från fyra decennier under 1900-talet (red. Sonja Hagelstam et. al.) 2001. Åbo: Etnologiska institutonen vid Åbo Akademi, Rapport 9.

Seurasaarisäätiön stipendejä

Kansatieteelliseen tutkimukseen Suomessa on haettavissa stipendejä Seurasaarisäätiön Emil ja Lempi Hietasen rahastosta.

Liitteinä hakemuksissa tulee olla tutkimussuunnitelma lähdeluetteloinen, rahoitussuunnitelma, henkilötiedot ja tiedot aiemmasta tieteellisestä toiminnasta. Hakemusten tulee olla perillä 5.10.2001 klo 16 mennessä.

Seurasaarisäätiö

Emil ja Lempi Hietasen rahasto

Tamminiementie 1

00250 Helsinki

Tiedustelut: Aila Nieminen

Pääsihteeri

Puh (09) 484 234

E-mail: seurasaarisaatio@kolumbus.fi

Numerosta 2/2001 lähtien Ethnos-tiedotetta voi lukea myös Internetissä osoitteessa
<http://www.abo.fi/fak/hf/etn/ethnos/tiedote.html>

Seminaareja:

Terveisiä Marinmaalta

Katsauksia marien historiaan, nykypäivään ja tulevaisuuteen.

Torstaina 4.10. klo 12-16

Variassa, Kulttuurien tutkimuksen laitoksen tiloissa, 1. krs:n luentosalissa (käyntiosoite Itäinen Pitkäk. 1)

12.15-12.45	avaus professori <i>Pekka Leimu</i> dosentti <i>Seppo Lallukka</i> : Marien hajaantumisen historiaa Tsaari-Venäjällä
12.45-13.15	professori <i>Sirkka Saarinen</i> : Marin kielen asema ennen ja nyt
13.15-13.40	tutkija <i>Tamara Molotova</i> : Marien kansatieteellisestä tutkimuksesta
13.40-14.00	kahvitauko
14.05-14.25	tutkija <i>Pavel Orlov</i> : Udmurttien kansatieteellisestä tutkimuksesta
14.25-14.50	tutkija <i>Jelena Mokshina</i> : Mordvalaisten kansatieteellisestä tutkimuksesta
14.50-15.15	tutkija <i>Tatjana Minnijahmetova</i> : Naisen rooli sisustuksessa
15.15-15.45	dosentti <i>Ildikó Lehtinen</i> : Kenttätöön arkea ja juhlaa
15.45-	päätös

Seminaarikieliet ovat suomi, englantia ja venäjä, venäjänkieliset esitelmät tulkitaan suomeksi. Seminaari liittyy Turun yliopiston Kansatieteen oppiaineen kenttätutkimusprojektiin, joka tutkii marilaisten naisten arkielämää toisen maailmansodan jälkeen. Kenttätökohteena on Morkin piirikunta Marinmaalla. *Seminaariin ovat tervetulleita kaikki asiasta kiinnostuneet!*

Korvaavuus: 1 ov kansatieteessä kohdassa A.4.4. kirjoittamalla esseen seminaarin sekä A.4.4:ssä ilmoitetun kirjallisuuden perusteella, esseet ottaa vastaan assistentti Helena Ruotsala. Lisätietoja assistentti Helena Ruotsala, s-posti helruo@utu.fi, puh 02-333 5257. Seminaariohjelma löytyy myös:
<http://www.utu.fi/hum/kansatiede/marinmaa.html>

Arkistoaineiston elinkaari

Turun yliopiston Kulttuurien tutkimuksen laitoksen seminaari
Arkistoaineiston elinkaari, kulttuurientutkimuksen juridisia ja eettisiä
kysymyksiä 9.11.2001 klo 9.30-17.30 Suomalaisen Kirjallisuuden
Seuran tiloissa Helsingissä, Hallituskatu 1.

Lisätietoja <http://www.utu.fi/hum/uskontotiede/etiikka.html>

Ohjelma:

- 9.30 Ilmoittautuminen ja kahvi
- 10.00 Seminaarin avaus, prof *Annikki Kaivola-Bregenhøj*
- 10.15 *Lauri Honko*, prof. emer., Turun yliopisto, Kalevala Instituutti
Perinneaineistojen tekijänoikeuksista ja käytösäännöistä
- 11.00 *Katariina Sorvari*, OTL, VT, Turun yliopisto
Tekijänoikeudellinen suoja ja perinnearkistot.
- 11.45 Lounas
- 12.45 *Tuula Hämäläinen*, lakimies, Valtion taidemuseo Yksilön
suojusta
- 13.30 *Raija Majamaa*, erikoistutkija, Suomalaisen Kirjallisuuden
Seura Itkiskö vai nauraisko - arkistonhoitaja ja säädökset
- 14.15 *Tiina Mahlamäki*, FM, Turun yliopisto Löytyykö se netistä? -
Digitaalisen tutkimusaineiston käytön erityispiirteistä.
- 15.00 Kahvi
- 15.30 *Marko Tikka*, FL, Tampereen yliopisto Valhe, emävalhe,
muistitietoasiakirja? - Historiantutkimuksen näkökulma
arkistoaineistoihin.
- 16.15 *Arja Kuula*, VT, arkistonhoitaja, Tampereen yliopisto
Tutkimuseettiset tietosuojakysymykset sosiaalitieteissä
- 17.00 Loppukeskustelu

"Maal ja kaupunkis. Land och stad."

II kansatieteen päivät Turussa 15.-16.3.2002

Ensimmäiset kansatieteen päivät Lahdessa vuonna 2000 onnistuivat yli odotusten. Seuraavat pidetään Turussa yhteistyössä Turun yliopiston kansatieteen sekä Åbo Akademin etnologian oppiaineiden kanssa. Päivien teemana on "Maal ja kaupunkis. Land och stad. Tutkimuksen ja museoiden tuottamia representaatioita maaseudusta ja kaupungista."

Tapahtumapaikkana on yliopistojen campus-alue. Päivien yhteydessä järjestetään käyntejä teemaan liittyvissä museoissa sekä uusien kansatieteellisten julkaisujen näyttely. Samassa yhteydessä vietämme perjantai-iltana myös Ethnoksen 30-vuotisjuhlia. Perjantaina 15.3. pidetään myös Ethnos ry:n vuosikokous.

Lisätietoja päivistä saa Niklas Huldénilta, s-posti nhulden@abo.fi sekä Ethnoksen seminaarisihteerä Helena Ruotsalalta, s-posti helena.ruotsala@utu.fi. He ottavat mielellään vastaan vinkkejä ja toiveita päivien ohjelman suhteen.

Varaa aika kalenteriisi ja tule Turkuun!

Ethnos ry:n matka Poriin 5.-6.10.2001

Porin korkeakouluyksikössä on alkanut syksyllä 2001 Turun yliopiston alaisena humanistinen koulutusohjelma, jonka yhtenä osana on kulttuurien tutkimus. Ethnos ry järjestää matkan Poriin lokakuun alussa, jolloin saamme tuoreeltaan lehtori Outi Tuomi-Nikulan opastuksella perehtyä uuteen opetusohjelmaan ja uusiin Porin korkeakouluyksikön tiloihin.

Alustava ohjelma

pe 5.10.

- klo 13. Kokoontuminen Luontotalo Arkissa (Pohjoispuisto 7) ja ruokailu.
- klo 14.30 Porin korkeakouluyksikön esittely (Siltapuistonkatu 2)
- klo 16.30 Uusiutuva museo: Satakunnan Museon projekti "Vesien sylistä Satakunnaksi"(Hallituskatu 11)
- klo 18.00 Vapaa illanvietto.

la 6.10.

- klo 10.00 Turun yliopiston Satakunnan ympäristöntutkimuskeskuksen esittely Reposaassa tai tutustuminen Reposaaren miljööseen ja nähtävyyksiin
- klo 12.00 Lounas Reposaaren Hotellissa
- klo 13.30 Kuljetus Rakennuskulttuuritalo Toivoon (Varvinkatu 19), Toivon ja Korsmannin kotimuseon esittely.
Vapaata ohjelmaa ja kotiinpaluu.

Ilmoittautuneille lähetetään kartta ja vihkonen "Porissa tapahtuu". Lisätietoja internetissä Porin kaupungin kotisivuilla www.pori.fi.

Lopulliset hinnat selviävät vasta, kun ilmoittautumiset on saatu 26.9. mennessä. Kustannukset majoituksesta ja osallistujien määrästä riippuen n. 400-600 mk/henki (Lounas Arkissa n. 30 mk, yöpyminen hotellissa 2 hengen huoneissa 200 mk/henki, Reposaaren "kulttuurimajassa" 50 mk/henki, lounas hotellissa n. 50 mk, illallinen Mäntyluodon hotellissa 90 mk/henki, bussikuljetus 500 mk)

SITOVAT ILMOITTAUTUMISET 26.9.2001 MENNESSÄ SATAKUNNAN MUSEON TOIMISTOON 02 621 1058, Sirpa Saarinen.

Yliopistopaino
Pikapaino
2001